

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 20ής Μαρτίου 2001*

Στην υπόθεση T-52/99,

T. Port GmbH & Co. KG, με έδρα το Αμβούργο (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον G. Meier, avocat,

ενάγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους K.-D. Borchardt και H. van Vliet, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

εναγομένης,

που έχει ως αντικείμενο αγωγή αποζημιώσεως για τη ζημία που η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι υπέστη λόγω του ότι η Επιτροπή θέσπισε, στο πλαίσιο του κανονισμού

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

(ΕΚ) 2362/98, της 28ης Οκτωβρίου 1998, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου σχετικά με το καθεστώς εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα (ΕΕ L 293, σ. 32), διατάξεις που αντιβαίνουν, κατά την ενάγουσα, στους κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) και σε ορισμένες γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από την P. Lindh, Πρόεδρο, και τους R. García-Valdecasas και J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 4ης Οκτωβρίου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

- 1 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας (ΕΕ L 47, σ. 1), θέσπισε από την 1η Ιουλίου 1993 κοινό σύστημα εισαγωγής μπανανών, το οποίο αντικατέστησε τα διάφορα εθνικά συστήματα. Συναφώς έγινε διάκριση μεταξύ των «κοινοτικών μπανανών», δηλαδή των μπανανών κοινοτικής συγκομιδής, και των «μπανανών τρίτων χωρών», προελεύσεως άλλων τρίτων χωρών πλην των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ), των «παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ» και των «μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ». Οι παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ και οι μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ αντιστοιχούσαν στις ποσότητες τις εξαγόμενες από τις χώρες ΑΚΕ αφενός μέχρι το όριο και αφετέρου καθ' υπέρβαση των ποσοτήτων που εξήγγε παραδοσιακώς καθένα από τα κράτη αυτά, όπως καθορίζονταν στο παράρτημα του κανονισμού 404/93.
- 2 Προκειμένου να διασφαλιστεί η ικανοποιητική εμπορία των κοινοτικών μπανανών, καθώς και των μπανανών καταγωγής των κρατών ΑΚΕ και των λοιπών τρίτων χωρών, ο κανονισμός 404/93 προέβλεπε το άνοιγμα ετήσιας δασμολογικής ποσότητας 2,2 εκατομμυρίων τόνων (καθαρού βάρους) για τις εισαγωγές μπανανών τρίτων χωρών και μη παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ.
- 3 Το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 404/93, όπως ίσχυε, προέβαινε σε κατανομή της δασμολογικής αυτής ποσοστώσεως, ανοίγοντάς την μέχρι ύψους 66,5 % για την κατηγορία των επιχειρηματιών που ασχολούνταν με την εμπορία μπανάνας τρίτων χωρών και/ή μη παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ (κατηγορία Α), 30 % για την κατηγορία των επιχειρηματιών που ασχολούνταν με την εμπορία

κοινοτικής μπανάνας και/ή παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ (κατηγορία Β) και 3,5 % για την κατηγορία των εγκατεστημένων στην Κοινότητα επιχειρηματιών οι οποίοι άρχισαν να ασχολούνται με την εμπορία μπανάνας πλην της κοινοτικής και/ή της παραδοσιακής μπανάνας ΑΚΕ από το 1992 (κατηγορία Γ).

- 4 Το άρθρο 19, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 404/93, όπως ίσχυε, προέβλεπε τα εξής:

«Βάσει υπολογισμών διενεργούμενων χωριστών για καθμία των κατηγοριών επιχειρηματιών της παραγράφου 1 [...], κάθε επιχειρηματίας λαμβάνει πιστοποιητικά εισαγωγής σε συνάρτηση με τη μέση ποσότητα μπανάνας που επώλησε τα τρία τελευταία χρόνια για τα οποία υπάρχουν στατιστικά στοιχεία.»

- 5 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1442/93 της Επιτροπής, της 10ης Ιουνίου 1993, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του καθεστώτος εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα (ΕΕ L 142, σ. 6), καθόριξε, μεταξύ άλλων, τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του είδους των εμπορικών φορέων των κατηγοριών Α και Β που μπορούσαν να υποβάλουν αιτήσεις για πιστοποιητικά εισαγωγής σύμφωνα με τη δραστηριότητα που είχαν ασκήσει κατά την περίοδο αναφοράς.

- 6 Αυτό το καθεστώς εισαγωγής αποτέλεσε, κατόπιν καταγγελιών ορισμένων τρίτων χωρών, το αντικείμενο διαδικασίας διευθέτησεως διαφορών στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ).

- 7 Κατά την εν λόγω διαδικασία καταρτίστηκαν εκθέσεις από την ειδική ομάδα του ΠΟΕ στις 22 Μαΐου 1997 και μια έκθεση του μόνιμου δευτεροβάθμιου δικαιοδοτι-

κού οργάνου του ΠΟΕ στις 9 Σεπτεμβρίου 1997, η οποία εγκρίθηκε από το όργανο διευθετήσεως διαφορών με απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 1997. Με την απόφαση αυτή το όργανο διευθετήσεως διαφορών κήρυξε ασύμβατες με τους κανόνες του ΠΟΕ ορισμένες πτυχές του κοινοτικού καθεστώτος εισαγωγής μπανάνας.

- 8 Για να συμμορφωθεί με την ανωτέρω απόφαση, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 1637/98, της 20ής Ιουλίου 1998, για την τροποποίηση του κανονισμού 404/93 (ΕΕ L 210, σ. 28). Στη συνέχεια η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 2362/98, της 28ης Οκτωβρίου 1998, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού 404/93 σχετικά με το καθεστώς εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα (ΕΕ L 293, σ. 32).
- 9 Στο πλαίσιο του νέου καθεστώτος εισαγωγής μπανάνας, καταργήθηκε η κατανομή της ποσοτώσεως μεταξύ τριών διαφορετικών κατηγοριών επιχειρηματιών, δεδομένου ότι ο κανονισμός 2362/98 προέβλεψε απλώς την κατανομή μεταξύ «παραδοσιακών εμπορικών φορέων» και «νεοεμφανιζομένων εμπορικών φορέων», όπως αυτοί προσδιορίζονται από τον εν λόγω κανονισμό. Καταργήθηκε επίσης η υποδιάρθρωση των επιχειρηματιών των κατηγοριών Α και Β ανάλογα με τους τύπους δραστηριοτήτων που ασκούσαν στην αγορά.
- 10 Έτσι, το άρθρο 4 του κανονισμού 2362/98 έχει ως εξής:

«1. Κάθε παραδοσιακός εμπορικός φορέας, που είναι καταχωρημένος σε ένα κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 5, λαμβάνει, για κάθε έτος, για το σύνολο των προελεύσεων που αναφέρονται στο παράρτημα Ι, εφάπαξ, μια ποσότητα αναφοράς που καθορίζεται σε συνάρτηση με τις ποσότητες μπανανών που εισήγαγε πράγματι κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς.

2. Για εισαγωγές που πραγματοποιούνται το 1999, στο πλαίσιο των δασμολογικών ποσοτώσεων και των παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ, η περίοδος αναφοράς αποτελείται από τα έτη 1994, 1995 και 1996.»

11 Το άρθρο 5, παράγραφοι 2 έως 4, του κανονισμού 2362/98 προβλέπει τα εξής:

«2. Για τον καθορισμό της ποσότητας αναφοράς, κάθε εμπορικός φορέας ανακοινώνει στην αρμόδια αρχή κάθε χρόνο πριν από την 1η Ιουλίου:

α) το σύνολο των ποσοτήτων μπανανών καταγωγής από χώρες που αναφέρονται στο παράρτημα Ι τις οποίες εισήγαγε πράγματι κατά τη διάρκεια καθενός από τα έτη της περιόδου αναφοράς,

β) τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στην παράγραφο 3.

3. Η πραγματική εισαγωγή πιστοποιείται σωρευτικά:

α) με την προσκόμιση αντιγράφου των χρησιμοποιηθέντων πιστοποιητικών εισαγωγής για την ελεύθερη κυκλοφορία των ποσοτήτων που αναφέρονται, από τον δικαιούχο του πιστοποιητικού [...] και

- β) με την απόδειξη πληρωμής των δασμών που εφαρμόζονται την ημέρα ολοκλήρωσης των τελωνειακών διατυπώσεων εισαγωγής, πληρωμής που πραγματοποιείται είτε απευθείας στις τελωνειακές αρχές είτε μέσω ενός εκτελωνιστή ή εξουσιοδοτημένου προσώπου.

Ο εμπορικός φορέας που προσκομίζει την απόδειξη ότι πλήρωσε τους τελωνειακούς δασμούς που εφαρμόζονταν κατά τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία μιας συγκεκριμένης ποσότητας μπανανών απευθείας στις τελωνειακές αρχές ή μέσω ενός εκτελωνιστή ή εξουσιοδοτημένου προσώπου, χωρίς να είναι ο δικαιούχος ή ο εκχωρητής του αντίστοιχου πιστοποιητικού εισαγωγής που χρησιμοποιήθηκε γι' αυτή την πράξη [...] θεωρείται ότι πραγματοποίησε πράγματι την εισαγωγή αυτής της ποσότητας, εάν έχει καταχωρηθεί σε ένα κράτος μέλος κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΟΚ) 1442/93 ή/και αν έχει εκπληρώσει τους όρους που προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό για την καταχώρηση ως παραδοσιακού εμπορικού φορέα. Οι εκτελωνιστές ή τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα δεν δύνανται να διεκδικήσουν την εφαρμογή του παρόντος εδαφίου.

4. Για τους εμπορικούς φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Αυστρία, Φινλανδία και Σουηδία, η απόδειξη των ποσοτήτων που τέθηκαν σε ελεύθερη κυκλοφορία στα εν λόγω κράτη μέλη το 1994 και έως και το τρίτο τρίμηνο του έτους 1995 παρέχεται με την έκδοση αντιγράφων των αντίστοιχων τελωνειακών εγγράφων, καθώς και των εγκρίσεων εισαγωγής που εκδόθηκαν από τις αρμόδιες αρχές και έχουν χρησιμοποιηθεί καταλλήλως.»

- 12 Το άρθρο 6, παράγραφος 3, του κανονισμού 2362/98 προβλέπει τα εξής:

«Λαμβάνοντας υπόψη τις ανακοινώσεις που πραγματοποιούνται κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2 και σε συνάρτηση με τον συνολικό όγκο των δασμολογικών ποσοτώσεων και των παραδοσιακών μπανανών ΑΚΕ που αναφέρονται στο άρθρο 2, η Επιτροπή καθορίζει, εάν συντρέχει λόγος, ενιαίο συντελεστή προσαρμογής που θα εφαρμοστεί στην προσωρινή ποσότητα αναφοράς κάθε εμπορικού φορέα.»

Περιστατικά και διαδικασία

- 13 Η ενάγουσα, η T. Port GmbH & Co. KG, της οποίας έδρα είναι το Αμβούργο, είναι επιχείρηση εισαγωγής οπωροκηπευτικών. Μέχρι την έναρξη της ισχύος του κανονισμού 2362/98 η ενάγουσα ανήκε στην κατηγορία Α. Αποτελεί παραδοσιακό επιχειρηματία κατά την έννοια του κανονισμού αυτού.
- 14 Με απόφαση των αρμόδιων εθνικών αρχών της 8ης Δεκεμβρίου 1998, η προσωρινή ποσότητα αναφοράς της ενάγουσας για το έτος 1999 ορίστηκε σε 13 709 963 kg και η ποσότητα αυτή μειώθηκε κατά 824 833 kg, κατόπιν εφαρμογής του διορθωτικού συντελεστή 0,939837, τον οποίο είχε καθορίσει η Επιτροπή κατ' εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 3, του κανονισμού 2362/98. Επιπλέον, οι εθνικές αρχές αφαίρεσαν από τις ποσότητες που είχε ζητήσει η ενάγουσα τις ποσότητες που είχε εισαγάγει το 1994 στην Αυστρία, στη Φινλανδία και στη Σουηδία, δηλαδή 898 692 kg, καθώς και την ποσότητα μπανανών τρίτων χωρών που της είχε επιτρέψει να εισαγάγει το Finanzgericht Hamburg, δηλαδή 9 838 861 kg.
- 15 Στις 11 και στις 24 Δεκεμβρίου 1998 η ενάγουσα υπέβαλε ενδικοφανή προσφυγή ενώπιον των εθνικών αρχών.
- 16 Υπό τις συνθήκες αυτές, η ενάγουσα, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 19 Φεβρουαρίου 1999, άσκησε την παρούσα αγωγή, με την οποία ζητεί την αποκατάσταση της ζημίας την οποία υπέστη λόγω της εκδόσεως από την Επιτροπή του κανονισμού 2362/98. Η ενάγουσα ισχυρίστηκε προς θεμελίωση της αγωγής της, μεταξύ άλλων, ότι είχαν παραβιαστεί ορισμένες συμφωνίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα 1 της συμφωνίας για την ίδρυση του ΠΟΕ (στο εξής: Συμφωνία ΠΟΕ).
- 17 Με την απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 1999, C-149/96, Πορτογαλία κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1999, σ. I-8395, σκέψη 47), το Δικαστήριο έκρινε ότι, «λόγω της φύσεως και

της οικονομίας τους, [όλες οι συμφωνίες και όλα τα μνημόνια που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα 1 έως 4 της Συμφωνίας ΠΟΕ] δεν περιλαμβάνονται, καταρχήν, στους κανόνες βάσει των οποίων το Δικαστήριο ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των κοινοτικών οργάνων».

- 18 Με έγγραφο της 16ης Δεκεμβρίου 1999, το Πρωτοδικείο κάλεσε τους διαδίκους να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους επί των συνεπειών που θα έπρεπε ενδεχομένως να συναχθούν από την ανωτέρω απόφαση. Η Επιτροπή και η ενάγουσα κατέθεσαν τις παρατηρήσεις τους στις 6 και στις 14 Ιανουαρίου 2000 αντίστοιχα.
- 19 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία. Οι διάδικοι ανέπτυξαν τις παρατηρήσεις τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 4ης Οκτωβρίου 2000.

Αιτήματα των διαδίκων

- 20 Η ενάγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να υποχρεώσει την Επιτροπή να αποκαταστήσει τη ζημία που της προξένησε λόγω του ότι ανάγκασε τις εθνικές αρχές να μειώσουν, πρώτον, την ποσότητα αναφοράς της κατ' εφαρμογή του διορθωτικού συντελεστή και, δεύτερον, τις αιτηθείσες από την ενάγουσα ποσότητες κατά τις ποσότητες που είχε εισαγάγει το 1994 στην Αυστρία, στη Φινλανδία και στη Σουηδία και κατά την ποσότητα που είχε καθοριστεί δικαστικώς,
  - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

21 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την αγωγή ως απαράδεκτη,
- επικουρικά, να απορρίψει την αγωγή ως αβάσιμη,
- να καταδικάσει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

22 Η Επιτροπή, χωρίς να προτείνει ρητά ένσταση απαραδέκτου, φρονεί ότι η παρούσα αγωγή είναι απαράδεκτη, διότι η ενάγουσα έπρεπε κατ' αρχάς να επιχειρήσει, προσφεύγοντας στο αρμόδιο εθνικό δικαστήριο, να εμποδίσει την επέλευση της ζημιάς που ισχυρίζεται ότι υπέστη. Η αγωγή αποζημιώσεως βάσει των άρθρων 178 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 235 ΕΚ) και 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρου 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ) αποτελεί, κατά την Επιτροπή, επικουρικό μέσο παροχής έννομης προστασίας, εφόσον η σχετική ζημία προξενείται από εθνικό διοικητικό μέτρο που έχει ληφθεί κατ' εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 6ης Ιουνίου 1990, 119/88, AERPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-2189, της 13ης Μαρτίου 1992, C-282/90, Vreugdenhil κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-1937, σκέψη 12, καθώς και αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 14ης Σεπτεμβρίου 1995, T-571/93, Lefebvre

κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. Π-2379, και της 4ης Φεβρουαρίου 1998, T-93/95, Laga κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. Π-195, σκέψη 33). Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι ο προσδιορισμός των ποσοτήτων αναφοράς απόκειται στις αρμόδιες εθνικές αρχές που εφαρμόζουν την κοινοτική νομοθεσία με εθνικές διοικητικές πράξεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 2362/98 (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Απριλίου 1997, T-47/95, *Terres Rouges* κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. Π-481, σκέψεις 57 και 59, και απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Ιανουαρίου 1999, C-73/97 P, *Γαλλία κατά Comafrica* κ.λπ., Συλλογή 1999, σ. I-185, σκέψη 40).

- 23 Η Επιτροπή εκθέτει ότι ο επικουρικός αυτός χαρακτήρας της αγωγής αποζημιώσεως οφείλεται στο γεγονός ότι ο έλεγχος της εθνικής διοικητικής πράξης απόκειται αποκλειστικά στα εθνικά δικαστήρια, τα οποία μπορούν να υποβάλλουν στο Δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 234 ΕΚ), αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως ως προς το κύρος των εφαρμοστέων κοινοτικών διατάξεων (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση *Γαλλία κατά Comafrica* κ.λπ., σκέψη 40). Μόνο σε περίπτωση που τα εθνικά δικαστήρια δεν μπορούν να εγγυηθούν επαρκή έννομη προστασία και/ή τη δυνατότητα καταβολής αποζημιώσεως είναι παραδεκτή η απευθείας άσκηση αγωγής.
- 24 Η ενάγουσα αντικρούει την άποψη της Επιτροπής. Υποστηρίζει ότι δεν έχει δυνατότητα ασκήσεως κανενός ενδίκου μέσου ή βοήθηματος ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Συγκεκριμένα, κατά των αποφάσεων των εθνικών αρχών για τη χορήγηση των πιστοποιητικών άσκησε ενδικοφανή προσφυγή (βλ. ανωτέρω σκέψη 15), αλλά η διαδικασία αυτή έχει καταστεί πλέον άνευ αντικειμένου. Κατά την ενάγουσα, το γερμανικό δίκαιο δεν παρέχει καμία άλλη δυνατότητα αμφισβητήσεως της νομιμότητας των αποφάσεων αυτών. Επομένως, η παρούσα αγωγή αποζημιώσεως αποτελεί, για την ενάγουσα, το μόνο μέσο παροχής έννομης προστασίας.
- 25 Η ενάγουσα τονίζει ότι η εθνική διοίκηση υποχρεούται να τηρεί τις προϋποθέσεις που έχει καθορίσει η Επιτροπή με τον κανονισμό 2362/98. Κατά συνέπεια, οποιαδήποτε ζημία της ενάγουσας που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας αγωγής απορρέει από τη ρύθμιση που θέσπισε η Επιτροπή και όχι από τις αποφάσεις που έλαβαν οι εθνικές αρχές.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 26 Επισημαίνεται ότι εν προκειμένω η κατά την ενάγουσα συνιστώσα πταίσμα συμπεριφορά δεν προέρχεται από εθνικό οργανισμό, αλλά από κοινοτικό όργανο. Επομένως, οι ζημίες που θα μπορούσαν ενδεχομένως να προκύψουν από την εφαρμογή της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως εκ μέρους των γερμανικών αρχών είναι καταλογιστέες στην Κοινότητα (βλ. π.χ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Δεκεμβρίου 1977, 126/76, Dietz κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1977, σ. 773, σκέψη 5, της 19ης Μαΐου 1992, C-104/89 και C-37/90, Mulder κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-3061, σκέψη 9, της 26ης Φεβρουαρίου 1986, 175/84, Krohn κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 753, σκέψεις 18 και 19, και του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 1995, T-481/93 και T-484/93, Exporteurs in Levende Varkens κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2941, σκέψη 71).
- 27 Επειδή ο κοινοτικός δικαστής έχει αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφαινεται, δυνάμει του άρθρου 215 της Συνθήκης, επί των αγωγών προς αποκατάσταση ζημίας που καταλογίζεται στην Κοινότητα (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, 106/87 έως 120/87, Αστερίς κ.λπ. κατά Ελλάδας και ΕΟΚ, Συλλογή 1988, σ. 5515, σκέψη 14, και Vreugdenhil κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 14), τα εθνικά ένδικα μέσα δεν θα μπορούσαν ipso facto να διασφαλίσουν στην ενάγουσα αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων της (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Exporteurs in Levende Varkens κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 72).
- 28 Συναφώς, όπως δέχθηκε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ακόμη και αν το Δικαστήριο έκρινε, στο πλαίσιο διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, ότι η εφαρμοστέα ρύθμιση μπορεί να προξενήσει ζημία, το εθνικό δικαστήριο δεν θα μπορούσε να διατάξει το ίδιο τα μέτρα που θα ήταν αναγκαία για την πλήρη αποκατάσταση της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη εν προκειμένω η ενάγουσα, οπότε θα ήταν αναγκαία και στην περίπτωση αυτή η απευθείας άσκηση αγωγής ενώπιον του Πρωτοδικείου βάσει του άρθρου 215 της Συνθήκης (βλ. σχετικά την προπαρατεθείσα απόφαση Dietz κατά Επιτροπής, σκέψη 5).
- 29 Κατά συνέπεια, οι αντιρρήσεις της Επιτροπής σχετικά με το παραδεκτό της παρούσας αγωγής πρέπει να απορριφθούν.

Επί της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας

- 30 Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή ενήργησε παράνομα, διότι παραβίασε, πρώτον, τη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (GATT), τη Γενική Συμφωνία για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών (GATS) και τη Συμφωνία για τις διαδικασίες έκδοσης αδειών εισαγωγής, οι οποίες περιλαμβάνονται στο παράρτημα 1 της Συμφωνίας ΠΟΕ, δεύτερον, την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, τρίτον, τις αρχές της προστασίας της ιδιοκτησίας και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης καθώς και την αρχή της αναλογικότητας.

Επί της δυνατότητας επικλήσεως ορισμένων συμφωνιών του παραρτήματος I της Συμφωνίας ΠΟΕ

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 31 Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι οι διατάξεις της ΓΣΔΕ αποτελούν υπέρτερης ισχύος κανόνες δικαίου και ότι οι απαγορεύσεις διακρίσεων και η ρήτρα του πιο ευνοούμενου έθνους πρέπει να θεωρηθούν ως κανόνες που προστατεύουν τους ιδιώτες.
- 32 Η ενάγουσα φρονεί ότι η Συμφωνία ΠΟΕ και τα παραρτήματά της αποτελούν μια πραγματική παγκόσμια εμπορική τάξη, με τη δική της νομοθεσία και τη δική της δικαιοδοσία. Το νέο δίκαιο του ΠΟΕ δεν μπορεί να αποτελεί αντικείμενο διαπραγματεύσεων, αλλά περιλαμβάνει αυστηρές απαγορεύσεις που μπορούν να περιορίζονται ή να αναιρούνται προσωρινά με πράξεις μόνο του ΠΟΕ και όχι με

μονομερή μέτρα χώρας μέλους. Ορισμένες επομένως από τις διατάξεις του νέου αυτού δικαίου εφαρμόζονται αυτόματα στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου.

- 33 Όσον αφορά τις ενδεχόμενες συνέπειες της προπαρατεθείσας απόφασεως Πορτογαλία κατά Συμβουλίου (βλ. ανωτέρω σκέψη 17), η ενάγουσα ομολόγησε, απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι διατάξεις του ΠΟΕ δεν έχουν γενικά άμεσο αποτέλεσμα εντός της κοινοτικής έννομης τάξης.
- 34 Η ενάγουσα πρόσθεσε εντούτοις ότι η ανωτέρω απόφαση δεν αντίκειται στην επιχειρηματολογία στην οποία στηρίζει την αγωγή της περί καταχρήσεως εξουσίας εκ μέρους των οργάνων της Κοινότητας. Το γεγονός ότι το κοινοτικό καθεστώς εισαγωγής μπανάνας είχε κριθεί, με απόφαση που είχε ισχύ δεδικασμένου, ασυμβίβαστο με τους κανόνες του ΠΟΕ και ότι η Κοινότητα είχε δεσμευθεί να εξαλείψει τις σχετικές παραβάσεις δεν επέτρεπε στα όργανα αυτά, κατά την ενάγουσα, να θεσπίσουν νέες διατάξεις, αντίθετες προς τους εν λόγω κανόνες.
- 35 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η ενάγουσα ανέπτυξε περαιτέρω το επιχειρήμα αυτό ισχυριζόμενη ότι εν προκειμένω η Κοινότητα, αφού είχε δεσμευθεί έναντι του οργάνου διευθετήσεως διαφορών να εξαλείψει από τη νομοθεσία της τις αντίθετες προς τους κανόνες του ΠΟΕ διατάξεις, παραβίασε, κατά την εκπλήρωση της δεσμεύσεως αυτής, την απαγόρευση του *venire contra factum proprium*, καθόσον θέσπισε κανονισμό που ενέχει παραβάσεις αυτών των κανόνων. Η ενάγουσα εξήγησε ότι η αρχή που εκφράζεται με το ρητό αυτό αποτελεί, ως απόρροια της αρχής της καλής πίστης, αρχή του κοινοτικού δικαίου βάσει της οποίας ο κοινοτικός δικαστής μπορεί να εκτιμά τη νομιμότητα των πράξεων της Κοινότητας. Κατά συνέπεια, η ενάγουσα καλώς προβάλλει τον ισχυρισμό περί παραβάσεως των κανόνων του ΠΟΕ επ' αυτής επίσης της βάσεως.
- 36 Εξάλλου, η ενάγουσα διευκρινίζει ότι δεν επιχειρεί να αποδείξει ότι η εναγόμενη επιδίωκε αθέμιτους σκοπούς. Η άποψή της είναι ότι η Επιτροπή παρέβη με πλήρη επίγνωση τους κανόνες του ΠΟΕ για να επιτύχει τον σκοπό της, δηλαδή την

οργάνωση των αγορών μπανάνας. Η συμπεριφορά αυτή συνιστά νέα μορφή καταχρήσεως εξουσίας.

- 37 Αυτή η κατάχρηση εξουσίας συνεπάγεται την υποχρέωση της Επιτροπής προς καταβολή αποζημιώσεως, ανεξάρτητα από το αν οι σχετικοί κανόνες του ΠΟΕ αποβλέπουν στην προστασία των ιδιωτών. Πράγματι, στους ιδιώτες παρέχεται πλήρης προστασία κατά της καταχρήσεως εξουσίας εκ μέρους των οργάνων της Κοινότητας.
- 38 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι οι κανόνες του ΠΟΕ δεν έχουν άμεσο αποτέλεσμα εντός της κοινοτικής έννομης τάξης και, συνεπώς, οι ιδιώτες δεν μπορούν να τους επικαλούνται.
- 39 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, κατά πάγια νομολογία, οι διατάξεις της ΓΣΔΕ του 1947 υπέκειντο σε ορισμένες προϋποθέσεις και ότι δεν μπορούσε να συναχθεί υποχρέωση των συμβαλλομένων μερών να αναγνωρίσουν στους κανόνες αυτούς ισχύ κανόνων διεθνούς δικαίου με άμεση εφαρμογή εντός των εννόμων τάξεών τους (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1994, C-280/93, Γερμανία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1994, σ. I-4973). Η Επιτροπή φρονεί ότι η νομολογία αυτή ισχύει και για τη Συμφωνία ΠΟΕ και τα παραρτήματά της, δεδομένου ότι παρουσιάζουν τις ίδιες ιδιαιτερότητες με τις διατάξεις της ΓΣΔΕ του 1947 λόγω των οποίων έγινε δεκτό ότι οι διατάξεις αυτές δεν έχουν άμεσο αποτέλεσμα.
- 40 Απαντώντας στην ερώτηση του Πρωτοδικείου σχετικά με τις ενδεχόμενες συνέπειες της προπαρατεθείσας αποφάσεως Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, η Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι η απόφαση αυτή επιβεβαιώνει πλήρως την ορθότητα της απόψεώς της. Κατά την Επιτροπή, από την απόφαση αυτή προκύπτει ότι οι διατάξεις της Συμφωνίας ΠΟΕ δεν αποτελούν κριτήριο εκτιμήσεως της νομιμότητας του παράγωγου κοινοτικού δικαίου. Τούτο σημαίνει επίσης ότι η διαπίστωση του οργάνου διευθετήσεως διαφορών ότι μια πράξη του παράγωγου κοινοτικού δικαίου είναι ασυμβίβαστη με τους κανόνες του ΠΟΕ δεν συνεπάγεται ότι η πράξη αυτή πρέπει να

θεωρηθεί παράνομη εντός της κοινοτικής έννομης τάξης και, συνεπώς, δεν έχει ως αποτέλεσμα τη γένεση ευθύνης της Κοινότητας κατά το άρθρο 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης.

- 41 Όσον αφορά την επιχειρηματολογία της ενάγουσας περί καταχρήσεως εξουσίας, η Επιτροπή θεωρεί ότι ευθύνη της Κοινότητας για τον λόγο αυτό δεν γεννάται παρά μόνον υπό τις ίδιες προϋποθέσεις που ισχύουν σε σχέση με κάθε άλλη προσβολή δικαιώματος που διασφαλίζει η κοινοτική έννομη τάξη ή με κάθε παραβίαση αρχής την οποία εγγυάται η εν λόγω έννομη τάξη.
- 42 Ο ισχυρισμός περί καταχρήσεως εξουσίας δεν απαλλάσσει συνεπώς την ενάγουσα από την υποχρέωση αποδείξεως του ότι οι παραβιασθείσες κατ' αυτήν διατάξεις αποσκοπούσαν στην προστασία των ιδιωτών.
- 43 Ομοίως, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή υποστήριξε ότι η ενάγουσα δεν μπορεί να επικαλεστεί, για να απαλλαγεί από την ανωτέρω υποχρέωση, την αρχή *nemini licet venire contra factum proprium*.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 44 Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η στοιχειοθέτηση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας προϋποθέτει ότι η ενάγουσα αποδεικνύει το παράνομο της συμπεριφοράς που προσάπτει στο οικείο κοινοτικό όργανο, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της προβαλλομένης ζημίας (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1982, 26/81, *Oleifici mediterranei κατά ΕΟΚ*, Συλλογή 1982, σ. 3057, σκέψη 16, και του Πρωτοδικείου της 29ης Ιανουαρίου 1998, T-113/96, *Dubois et Fils κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*, Συλλογή 1998, σ. II-125, σκέψη 54).

- 45 Με την απόφαση της 4ης Ιουλίου 2000, C-352/98 P, Bergaderm κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-5291, σκέψεις 41 και 42), το Δικαστήριο έκρινε ότι προϋπόθεση για τη γένεση δικαιώματος αποζημίωσης είναι να αποσκοπεί ο παραβιασθείς κανόνας δικαίου στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες και να είναι η παράβαση του εν λόγω κανόνα κατάφωρη.
- 46 Όσον αφορά την πρώτη προϋπόθεση, διαπιστώνεται ότι από την κοινοτική νομολογία προκύπτει ότι η Συμφωνία ΠΟΕ και τα παραρτήματά της δεν αποσκοπούν στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες, οι οποίοι να μπορούν να τα επικαλούνται ενώπιον δικαστηρίου.
- 47 Συναφώς επισημαίνεται ότι το Δικαστήριο δέχτηκε, με την προπαρατεθείσα απόφαση Πορτογαλία κατά Συμβουλίου (σκέψη 36), ότι, καίτοι η Συμφωνία ΠΟΕ και τα παραρτήματά της παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές σε σχέση με τις διατάξεις της ΓΣΔΕ του 1947, εντούτοις αποδίδουν μεγάλη σημασία στη μεταξύ των μερών διαπραγμάτευση.
- 48 Όσον αφορά, ειδικότερα, την εφαρμογή στην κοινοτική έννομη τάξη των συμφωνιών που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα της Συμφωνίας ΠΟΕ, το Δικαστήριο τόνισε, με την προπαρατεθείσα απόφαση Πορτογαλία κατά Συμβουλίου (σκέψη 42), ότι, σύμφωνα με το προοίμιό της, η Συμφωνία ΠΟΕ, περιλαμβανομένων των παραρτημάτων της, στηρίζεται, όπως η ΓΣΔΕ του 1947, στην αρχή των διαπραγματεύσεων «βάσει της αμοιβαιότητας και των αμοιβαίων πλεονεκτημάτων» και συνεπώς διαφέρει, όσον αφορά την Κοινότητα, από τις συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ αυτής και τρίτων χωρών, οι οποίες καθιερώνουν κάποια ασυμμετρία υποχρεώσεων ή δημιουργούν ειδικές σχέσεις ολοκληρώσεως με την Κοινότητα.
- 49 Στη συνέχεια το Δικαστήριο τόνισε ότι δεν αμφισβητείται ότι ορισμένα από τα συμβαλλόμενα μέρη, στα οποία από εμπορικής απόψεως περιλαμβάνονται οι σημαντικότεροι εταίροι της Κοινότητας, κατέληξαν στο συμπέρασμα, λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο και τον σκοπό των συμφωνιών που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα της Συμφωνίας ΠΟΕ, ότι οι συμφωνίες αυτές δεν περιλαμβάνονται μεταξύ των κανόνων βάσει των οποίων τα δικαστικά τους όργανα ελέγχουν τη

νομιμότητα των κανόνων της εσωτερικής νομοθεσίας τους. Κατά το Δικαστήριο, η έλλειψη αμοιβαιότητας συναφώς, εκ μέρους των εμπορικών εταιρών της Κοινότητας, σε σχέση με τις συμφωνίες που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα της Συμφωνίας ΠΟΕ, οι οποίες βασίζονται στην «αρχή της αμοιβαιότητας των εκατέρωθεν πλεονεκτημάτων» και οι οποίες, για τον λόγο αυτό, διαφέρουν από τις συμφωνίες που έχει συνάψει η Κοινότητα, δημιουργεί τον κίνδυνο ανατροπής της ισορροπίας κατά την εφαρμογή των κανόνων του ΠΟΕ. Πράγματι, αν γινόταν δεκτό ότι αποτελεί άμεσο καθήκον του κοινοτικού δικαστή να διασφαλίζει τη συμφωνία του κοινοτικού δικαίου με τους εν λόγω κανόνες, το αποτέλεσμα θα ήταν να αφαιρεθεί από τα νομοθετικά ή εκτελεστικά όργανα της Κοινότητας το περιθώριο χειρισμών που διαθέτουν τα αντίστοιχα όργανα των εμπορικών εταιρών της Κοινότητας (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, σκέψεις 43, 45 και 46).

- 50 Το Δικαστήριο κατέληξε επομένως ότι, λόγω της φύσεως και της οικονομίας τους, οι συμφωνίες που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα της Συμφωνίας ΠΟΕ δεν καταλέγονται, καταρχήν, στους κανόνες βάσει των οποίων το Δικαστήριο ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των κοινοτικών οργάνων (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, σκέψη 47).
- 51 Από την απόφαση αυτή του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, αφού οι κανόνες του ΠΟΕ δεν αποσκοπούν καταρχήν στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες, η ενδεχόμενη παράβασή τους δεν συνεπάγεται τη γένεση εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας.
- 52 Με τις παρατηρήσεις της σχετικά με τις συνέπειες της προπαρατεθείσας αποφάσεως Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, η ενάγουσα ομολόγησε ότι οι διατάξεις του ΠΟΕ δεν έχουν γενικά άμεσο αποτέλεσμα εντός της κοινοτικής έννομης τάξης. Υποστήριξε εντούτοις ότι η αγωγή της στηρίζεται σε νέα μορφή καταχρήσεως εξουσίας, η οποία συνίσταται στο γεγονός ότι η Επιτροπή εξέδωσε κανονισμό κατά παράβαση αφενός αποφάσεως με την οποία το κοινοτικό καθεστώς κρίθηκε ασυμβίβαστο με τους κανόνες του ΠΟΕ και αφετέρου της δεσμεύσεώς της να εξαλείψει τις σχετικές παραβάσεις (βλ. σκέψεις 34 έως 36 ανωτέρω), παραβιάζοντας έτσι την απαγόρευση του *venire contra factum proprium*.
- 53 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Πρώτον, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι μια πράξη κοινοτικού οργάνου έχει εκδοθεί κατά κατάχρηση εξου-

σίας, μόνο αν εκδόθηκε με αποκλειστικό ή, τουλάχιστον, πρωταρχικό σκοπό άλλον από τον προβαλλόμενο (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Ιουνίου 1997, C-285/94, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-3519, σκέψη 52), και ότι η κατάχρηση εξουσίας μπορεί να διαπιστωθεί μόνο βάσει αντικειμενικών, ουσιωδών και συγκλινουσών ενδείξεων (απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Απριλίου 1996, T-551/93, T-231/94 έως T-234/94, Industrias Pesqueras Campos κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-247, σκέψη 168).

- 54 Εν προκειμένω όμως η ενάγουσα ούτε αποδεικνύει ούτε καν ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό 2362/98 ή ορισμένες από τις διατάξεις του με σκοπό άλλον από τον προβαλλόμενο, δηλαδή από τον σκοπό θεσπίσεως όλων των αναγκαίων διατάξεων για την εφαρμογή του καθεστώτος εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα, το οποίο καθιερώθηκε με τον κανονισμό 404/93, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1637/98.
- 55 Ομοίως, το επιχείρημα της ενάγουσας ότι στην παρούσα υπόθεση πρόκειται για νέα μορφή καταχρήσεως εξουσίας πρέπει επίσης να απορριφθεί.
- 56 Συγκεκριμένα, αν γινόταν δεκτή η επιχειρηματολογία της ενάγουσας, θα ετίθετο εν αμφιβόλω ο ίδιος ο ορισμός της καταχρήσεως εξουσίας, ο οποίος συνεπάγεται τον εκ μέρους του κοινοτικού δικαστή έλεγχο του σκοπού μιας πράξης και όχι του περιεχομένου της.
- 57 Εξάλλου, πρέπει επίσης να απορριφθεί το επιχείρημα της ενάγουσας ότι η Κοινότητα ενήργησε κατά κατάχρηση εξουσίας, διότι θέσπισε κανονισμό που ενείχε παραβάσεις των κανόνων του ΠΟΕ ή δεν εξάλειψε τις ήδη διαπιστωθείσες παραβάσεις, μολοντί είχε δεσμευθεί να τηρεί αυτούς τους κανόνες.
- 58 Συναφώς αρκεί να υπενθυμιστεί ότι μόνο στην περίπτωση που πρόθεση της Κοινότητας ήταν να εκπληρώσει μια ειδική υποχρέωση που αναλήφθηκε στο πλαίσιο του

ΠΟΕ ή στην περίπτωση που η κοινοτική πράξη ρητώς παραπέμπει σε συγκεκριμένες διατάξεις των συμφωνιών που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα της Συμφωνίας ΠΟΕ αναπόκειται στο Δικαστήριο και στο Πρωτοδικείο να ελέγχουν τη νομιμότητα της σχετικής κοινοτικής πράξεως με βάση τους κανόνες του ΠΟΕ (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, σκέψη 49).

59 Ούτε όμως οι εκθέσεις της ειδικής ομάδας του ΠΟΕ της 22ας Μαΐου 1997 ούτε η έκθεση του μόνιμου δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου του ΠΟΕ της 9ης Σεπτεμβρίου 1997, η οποία εγκρίθηκε από το όργανο διευθετήσεως διαφορών στις 25 Σεπτεμβρίου 1997, περιείχαν ειδικές υποχρεώσεις τις οποίες η Επιτροπή, με τον κανονισμό 2362/98, «είχε την πρόθεση να εκπληρώσει» υπό την έννοια της νομολογίας (βλ., όσον αφορά τη ΓΣΔΕ του 1947, απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Μαΐου 1991, C-69/89, Nakajima κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1991, σ. I-2069, σκέψη 31). Ομοίως, ο κανονισμός αυτός δεν παραπέμπει ρητά σε συγκεκριμένες υποχρεώσεις απορρέουσες από εκθέσεις των οργάνων του ΠΟΕ ούτε σε συγκεκριμένες διατάξεις των συμφωνιών που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα της Συμφωνίας ΠΟΕ.

60 Κατά συνέπεια, η ενάγουσα δεν μπορεί να στηρίξει την αγωγή της στον ισχυρισμό ότι παραβιάστηκαν εν προκειμένω ορισμένες συμφωνίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα 1 της Συμφωνίας ΠΟΕ ούτε στον ισχυρισμό περί καταχρήσεως εξουσίας.

Επί της παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

61 Η ενάγουσα φρονεί ότι το σύστημα αποδείξεως των ποσοτήτων μπανάνας που εισήχθησαν στη Φινλανδία, στην Αυστρία και στη Σουηδία το 1994, προκειμένου να υπολογιστεί η ποσότητα αναφοράς, συνεπάγεται αδικαιολόγητη άνιση μεταχείριση των παραδοσιακών εισαγωγέων. Συναφώς προβάλλει τρία επιχειρήματα.

- 62 Πρώτον, λόγω της προσχωρήσεως των προαναφερθέντων τριών κρατών, η Επιτροπή θέσπισε ένα μεταβατικό καθεστώς, κατά το οποίο αναγνωρίζονταν ως εισαγωγείς μόνον επιχειρηματίες εγκατεστημένοι στα κράτη αυτά. Κατά το άρθρο 149, παράγραφος 1, της πράξεως περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας και των προσαρμογών των Συνθηκών επί των οποίων βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 1994, C 241, σ. 21, και ΕΕ 1995, L 1, σ. 1), η εξουσιοδότηση που είχε δοθεί στην Επιτροπή ως προς τη θέσπιση μεταβατικών μέτρων έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 1997.
- 63 Η ενάγουσα θεωρεί πάντως ότι το άρθρο 5, παράγραφος 4, του κανονισμού 2362/98 έχει ως συνέπεια τη διατήρηση της άνισης μεταχειρίσεως των παραδοσιακών εισαγωγέων και μετά την ημερομηνία αυτή.
- 64 Μολονότι ο κανονισμός 2362/98 δεν απαγορεύει το να λαμβάνονται υπόψη οι εισαγωγές στην Αυστρία, στη Φινλανδία και στη Σουηδία για τον υπολογισμό της ποσότητας αναφοράς, απαγορεύει εντούτοις στους παραδοσιακούς εισαγωγείς, κατά την ενάγουσα, να αποδεικνύουν τις εισαγωγές αυτές. Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 4, του ίδιου αυτού κανονισμού, τα μόνα επιτρεπόμενα αποδεικτικά μέσα είναι τα τελωνειακά έγγραφα ή οι εγκρίσεις εισαγωγής «των εμπορικών φορέων που είναι εγκατεστημένοι στην Αυστρία, Φινλανδία και Σουηδία».
- 65 Επιπλέον, κατά την ενάγουσα, οι εγκατεστημένοι στα κράτη αυτά επιχειρηματίες δεν «εισήγαγαν, για λογαριασμό τους, πραγματικά [...] ποσότητα μπανανών, προελεύσεως τρίτων χωρών ή/και των χωρών ΑΚΕ». Αντίθετα, οι επιχειρηματίες αυτοί απλώς αγόρασαν από τους πραγματικούς εισαγωγείς, υπό την έννοια του κανονισμού 1442/93, τις μπανάνες που εμπορεύθηκαν εντός της εθνικής επικράτειας. Δεν είναι δηλαδή εισαγωγείς, αλλ' απλώς εκτελώνισαν τις μπανάνες.
- 66 Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι ανέλαβε τον εμπορικό κίνδυνο της εισαγωγής μπανανών από τον Ισημερινό και της μεταφοράς τους μέχρι τους τόπους εκτελωνισμού των

τριών αυτών χωρών. Τονίζει επίσης ότι το 1994 ίσχυε σε ολόκληρη την Κοινότητα η αρχή ότι ως εισαγωγέας θεωρούνταν όποιος αναλάμβανε τον οικονομικό κίνδυνο της εισαγωγής. Η αρχή αυτή πρέπει, κατά την ενάγουσα, να εφαρμόζεται, δυνάμει της αρχής της ισότητας, ακόμη και όταν λαμβάνονται υπόψη, σε μεταγενέστερο στάδιο, οι εισαγωγές στην Κοινότητα για τον υπολογισμό της ποσότητας αναφοράς, ανεξαρτήτως του αν οι μπανάνες διατέθηκαν στην αγορά της Κοινότητας ή των προαναφερθεισών τριών χωρών. Αυτό ισχύει οπωσδήποτε για τα πιστοποιητικά που χορηγήθηκαν το 1999 βάσει των εισαγωγών που πραγματοποιήθηκαν το 1994. Η Επιτροπή όμως, επιβάλλοντας ως προϋπόθεση της αποδείξεως των εισαγωγών στα κράτη αυτά την απόδειξη της καταβολής των δασμών, παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.

67 Δεύτερον, η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι, ενόψει του σκοπού του άρθρου 5, παράγραφος 3, του κανονισμού 2362/98, η καταβολή των εισαγωγικών δασμών στην Αυστρία, στη Φινλανδία και στη Σουηδία πριν από την προσχώρηση αυτών των κρατών δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη ως καταβολή των δασμών στην Κοινότητα.

68 Λόγω της αλλαγής της διοικητικής πρακτικής της Επιτροπής το 1995, οι επιχειρήσεις εισαγωγών συνήψαν συμβάσεις που ήταν σε μεγάλο ποσοστό πλασματικές, προκειμένου οι επιχειρηματίες της κατηγορίας Β να επιτύχουν να λαμβάνονται υπόψη και οι αντιστοιχούσες στις συμβάσεις αυτές ποσότητες για τον υπολογισμό της ποσότητας αναφοράς τους.

69 Η ενάγουσα δεν αμφισβητεί ότι καλώς η εναγομένη θέλησε, με το άρθρο 5, παράγραφος 3, του κανονισμού 2362/98, να θέσει τέρμα στις παρατυπίες αυτές. Όσον αφορά όμως τις εισαγωγές του 1994 στη Φινλανδία, στην Αυστρία και στη Σουηδία,

δεν δικαιολογείται, κατά την ενάγουσα, να εξαρτηθεί αναδρομικά η απόδειξη των δραστηριοτήτων αυτών από την καταβολή των εισαγωγικών δασμών στα κράτη αυτά. Όσον αφορά τις εισαγωγές αυτές, δεν υπήρχαν ούτε πλασματικές συμβάσεις ούτε πιστοποιητικά. Η παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως αποτελεί συνεπώς απόρροια του γεγονότος ότι διαφορετικές καταστάσεις, δηλαδή αφενός η κατάσταση των επιχειρηματιών που κατέβαλαν δασμούς στην Κοινότητα και αφετέρου η κατάσταση των επιχειρηματιών που κατέβαλαν δασμούς στα εν λόγω τρία κράτη, αντιμετωπίστηκαν κατά τον ίδιο τρόπο χωρίς να υπάρχει κανείς αντικειμενικός δικαιολογητικός λόγος. Για τις επιχειρήσεις χονδρικής και λιανικής πωλήσεως στη Φινλανδία, στην Αυστρία και στη Σουηδία, οι οποίες δεν εισήγαγαν μπανάνες προελεύσεως τρίτων χωρών ή χωρών ΑΚΕ το 1994, το γεγονός ότι ελήφθησαν υπόψη οι εκτελωνισμοί που πραγματοποιήθηκαν το 1994 για τον υπολογισμό της ποσότητας αναφοράς του 1999 αποτελεί ανέλιπτο πλεονέκτημα έναντι των παραδοσιακών εισαγωγών μπανάνας καταγωγής κυρίως τρίτων χωρών της Λατινικής Αμερικής.

- 70 Τρίτον, η ενάγουσα εκθέτει ότι η μείωση των ποσοτήτων που είχε ζητήσει κατά την ποσότητα που είχε καθοριστεί δικαστικώς από το Finanzgericht Hamburg αντιβαίνει επίσης προς την αρχή της ισοτήτας.
- 71 Η ενάγουσα εκθέτει ότι το Finanzgericht Hamburg, με τη διάταξη λήψεως ασφαλιστικών μέτρων που εξέδωσε, διέταξε να γίνει δεκτή, χωρίς πιστοποιητικό, η ποσότητα που είχε καθοριστεί δικαστικώς, υπό την προϋπόθεση ότι είχε καταβληθεί ο κανονικός δασμός. Η ενάγουσα είχε καταβάλει τον εν λόγω δασμό.
- 72 Η ενάγουσα παρατηρεί ότι ως εισαγωγείς θεωρούνται, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 3, του κανονισμού 2362/98, οι επιχειρηματίες που, χωρίς να είναι οι δικαιούχοι του πιστοποιητικού εισαγωγής που χρησιμοποιήθηκε για τη συγκεκριμένη πράξη, αποδεικνύουν ότι έχουν καταβάλει τους σχετικούς δασμούς. Η ενάγουσα φρονεί ότι, αν και δεν διέθετε πιστοποιητικά εισαγωγής, έχει προσκομίσει την εν λόγω απόδειξη, μέσω της προπαρατεθείσας διατάξεως του Finanzgericht Hamburg περί λήψεως ασφαλιστικών μέτρων. Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι, δυνάμει της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, οι εισαγωγές που πραγματοποιούνται βάσει διατάξεως εθνικού δικαστηρίου περί λήψεως ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να παρέ-

χουν τα ίδια δικαιώματα όπως οι εισαγωγές που πραγματοποιούνται βάσει πιστοποιητικών.

73 Η Επιτροπή αντιτάσσει στα ανωτέρω ότι, όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα της ενάγουσας, το άρθρο 5, παράγραφος 4, του κανονισμού 2362/98 λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι το 1994 τα εν λόγω κράτη δεν υπέκειντο ακόμη στην κοινή οργάνωση των αγορών μπανάνας και ότι γι' αυτά ίσχυσαν μεταβατικά μέτρα κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του 1995. Εντούτοις, οι παραδοσιακοί εισαγωγείς δεν υφίστανται διάκριση, αφού όλοι οι επιχειρηματίες μπορούν να επιτύχουν να λαμβάνονται υπόψη για την ποσότητα αναφοράς τους οι ποσότητες τις οποίες εισήγαγαν στα προαναφερθέντα κράτη, εφόσον προσκομίσουν τα διοικητικά έγγραφα που ίσχυαν συναφώς πριν από την προσχώρηση των κρατών αυτών ή τις άδειες που χορηγήθηκαν κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του 1995.

74 Κατά την Επιτροπή, αυτό που ζημιώνει την ενάγουσα δεν είναι στην πραγματικότητα το επίδικο σύστημα αποδείξεων, αλλά το γεγονός ότι δεν εισήγαγε μπανάνες στα εν λόγω τρία κράτη το 1994, αφού απλώς οργάνωσε τη μεταφορά τους μέχρι τα σύνορα. Οι κανόνες που θεσπίστηκαν με το άρθρο 5, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού 2362/98 απαιτούν να αποδεικνύεται η πραγματική εισαγωγή των μπανανών στην Αυστρία, στη Φινλανδία και στη Σουηδία. Η πρακτική της ενάγουσας να μεταφέρει απλώς τις μπανάνες μέχρι τα σύνορα αποτελεί απόρροια επιχειρηματικής αποφάσεως, η οποία δεν μπορεί να εμποδίσει τον κοινοτικό νομοθέτη να διαρρυθμίσει διαφορετικά, στο πλαίσιο της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που έχει, τις προϋποθέσεις χορηγήσεως των πιστοποιητικών εισαγωγής, λαμβάνοντας υπόψη τα συμφέροντα της Κοινότητας.

75 Με το άρθρο 5, παράγραφος 4, του κανονισμού 2362/98 η Επιτροπή απλώς συνήγαγε από την ιδιαίτερη κατάσταση των εν λόγω τριών κρατών κατά το 1994 και μέχρι το τρίτο τρίμηνο του 1995 τις αναγκαίες συνέπειες και προσαρμοσε ανάλογα το σύστημα αποδείξεων που πρόβλεπε το νέο κοινοτικό καθεστώς για τις εισαγωγές

μπανάνας στα εν λόγω κράτη κατά την περίοδο αυτή. Τούτο όμως δεν συνιστά ούτε διάκριση ούτε διαφορετική μεταχείριση.

- 76 Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης ότι η επιχειρηματολογία περί αλλαγής της διοικητικής πρακτικής της το 1995 δεν ανταποκρίνεται στα πράγματα και ότι, εν πάση περιπτώσει, η αλλαγή αυτή, ακόμη και αν είχε συμβεί, δεν μπορούσε να επηρεάσει τις ποσότητες αναφοράς για το 1999, διότι οι ποσότητες αυτές καθορίστηκαν αποκλειστικά και μόνο βάσει του νέου καθεστώτος περί εισαγωγικών δασμών, το οποίο είχε καθιερώσει ο κανονισμός 2362/98.
- 77 Στη συνέχεια η Επιτροπή αντικρούει το τρίτο επιχείρημα της ενάγουσας, που αφορά τη μείωση των ποσοτήτων που είχε ζητήσει κατά την ποσότητα που είχε καθοριστεί δικαστικώς.
- 78 Συναφώς η Επιτροπή εκθέτει ότι οι ποσότητες που έχουν καθοριστεί δικαστικώς μπορούν να χορηγούνται ως ποσότητες αναφοράς, υπό την προϋπόθεση ότι οι εισαγωγικοί δασμοί έχουν πράγματι καταβληθεί και ότι οι εισαγωγές έχουν πραγματοποιηθεί κατά την περίοδο αναφοράς, δηλαδή εν προκειμένω από το 1994 μέχρι το 1996.
- 79 Η τελωνειακή οφειλή της ενάγουσας για την δικαστικώς καθορισθείσα ποσότητα προσδιορίστηκε μεν με απόφαση της αρμόδιας εθνικής αρχής, αλλά το Finanzgericht Hamburg διέταξε την αναστολή της εξοφλήσεως του εν λόγω χρέους, χωρίς να

προβλέπει την παροχή εγγυήσεως. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η τελωνειακή οφειλή εξοφλήθηκε.

- 80 Επιπλέον, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι η επίμαχη ποσότητα μπανανών εισήχθη από την ενάγουσα χωρίς πιστοποιητικό, δηλαδή εκτός δασμολογικής ποσοστώσεως, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει να επιβληθεί ο πλήρης δασμός που προβλέπει το Κοινό Δασμολόγιο. Ενώσω όμως δεν έχει εξοφληθεί ο δασμός αυτός, δεν είναι δυνατόν να ληφθεί υπόψη αυτή η ποσότητα μπανανών για τον υπολογισμό της ποσότητας αναφοράς.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 81 Κατά πάγια νομολογία, η αρχή της ισότητας, της οποίας απλώς ειδικότερη έκφραση αποτελεί η απαγόρευση των διακρίσεων που διακηρύσσεται στο άρθρο 40, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 34, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ), συγκαταλέγεται μεταξύ των θεμελιωδών αρχών του κοινοτικού δικαίου (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, σκέψη 67). Η αρχή αυτή επιβάλλει να μην αντιμετωπίζονται κατά διαφορετικό τρόπο παρόμοιες καταστάσεις, εκτός αν μια τέτοια διαφοροποίηση δικαιολογείται αντικειμενικά (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Νοεμβρίου 1998, C-150/94, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1998, σ. I-7235, σκέψη 97).
- 82 Συναφώς, η διαφορετική μεταχείριση μόνον τότε μπορεί να θεωρηθεί ως συνιστώσα απαγορευόμενη από το άρθρο 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης διάκριση, όταν εμφανίζεται ως αυθαίρετη, δηλαδή δεν είναι επαρκώς δικαιολογημένη και δεν στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Σεπτεμβρίου 1982, 106/81, Kind κατά ΕΟΚ, Συλλογή 1982, σ. 2885, σκέψη 22).

- 83 Ενόψει της νομολογίας αυτής, η ενάγουσα δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων ή της ίσης μεταχειρίσεως επειδή μεταχειρίστηκε διαφορετικά τους εγκατεστημένους στη Φινλανδία, στην Αυστρία και στη Σουηδία επιχειρηματίες από ό,τι τους παραδοσιακούς εισαγωγείς, όσον αφορά τις δραστηριότητες στις χώρες αυτές κατά τη διάρκεια του 1994. Συναφώς επισημαίνεται ότι το 1994 τα κράτη αυτά δεν υπέκειντο ακόμη στην κοινή οργάνωση των αγορών μπανάνας, οπότε ήταν αναγκαίο να προβλεφθεί ένα ειδικό σύστημα για να μπορούν οι εισαγωγές που είχαν πραγματοποιήσει το 1994 οι εγκατεστημένοι στις χώρες αυτές επιχειρηματίες να ληφθούν υπόψη για τον προσδιορισμό των ποσοτήτων αναφοράς τους.
- 84 Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η κατάσταση στην οποία βρίσκονταν οι επιχειρηματίες των νέων κρατών μελών ήταν παρόμοια, υπό την έννοια της προπαρατεθείσας νομολογίας, με την κατάσταση στην οποία βρίσκονταν οι παραδοσιακοί εισαγωγείς.
- 85 Η ενάγουσα δεν μπορεί να ισχυριστεί βασίμως ούτε ότι το άρθρο 5, παράγραφος 4, του κανονισμού 2362/98 αντιβαίνει προς την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Η διάταξη αυτή λαμβάνει ακριβώς υπόψη το γεγονός ότι το 1994 ακόμη τα τρία αυτά κράτη δεν υπέκειντο ακόμη στην κοινή οργάνωση των αγορών μπανάνας και ότι χρειάστηκε συνεπώς να προβλεφθεί ένα μεταβατικό σύστημα για τις χώρες αυτές, οπότε έπρεπε να θεσπιστούν ειδικοί κανόνες περί αποδείξεων για τις εισαγωγές που πραγματοποιήθηκαν στις χώρες αυτές το 1994.
- 86 Επιπλέον, η ενάγουσα δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι η εγκατάλειψη της αρχής ότι ως εισαγωγέας θεωρείται όποιος αναλαμβάνει τον εμπορικό κίνδυνο της εισαγωγής συνιστά παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Λόγω της αλλαγής του κοινοτικού καθεστώτος εισαγωγών η κατάσταση των επιχειρηματιών στο πλαίσιο του νέου καθεστώτος δεν είναι συγκρίσιμη με την κατάστασή τους υπό το προϊσχύσαν καθεστώς. Εν πάση περιπτώσει, δεδομένου ότι η Επιτροπή επέλεξε, για τον υπολογισμό των ποσοτήτων αναφοράς, απολύτως αντικειμενικά κριτήρια, και συγκεκριμένα την προσκόμιση των αντιγράφων των τελωνειακών εγγράφων

καθώς και των νομότυπων εγκρίσεων εισαγωγής, η ενάγουσα δεν μπορεί να την κατηγορεί ότι θέσπισε καθεστώς στηριζόμενο σε αυθαίρετα κριτήρια.

87 Από τα ανωτέρω προκύπτει επίσης ότι η ενάγουσα δεν μπορεί να ισχυριστεί βασίμως ότι παραβιάστηκε η αρχή της ίσης μεταχείρισης για τον λόγο ότι διαφορετικές καταστάσεις αντιμετωπίζονται κατά τον ίδιο τρόπο, καθόσον δηλαδή το άρθρο 5, παράγραφος 3, του κανονισμού 2362/98 προβλέπει τους ίδιους κανόνες περί αποδείξεων τόσο για τους επιχειρηματίες που κατέβαλαν δασμούς στην Κοινότητα όσο και για τους επιχειρηματίες που κατέβαλαν δασμούς στα εν λόγω τρία κράτη, δεδομένου ότι η διάταξη αυτή στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια.

88 Τέλος, όσον αφορά το επιχείρημα της ενάγουσας ότι είχε δικαίωμα να χρησιμοποιήσει την ποσότητα μπαναμών που είχε καθοριστεί με τη διάταξη του Finanzgericht Hamburg περί λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, αρκεί η επισήμανση ότι η Επιτροπή έχει την εξουσία να απαιτεί να έχουν όντως πραγματοποιηθεί οι εισαγωγές που μπορούν να ληφθούν υπόψη ως ποσότητες αναφοράς. Η ποσότητα όμως που επικαλείται η ενάγουσα εισήχθη εκτός δασμολογικής ποσοστώσεως, οπότε επιβλήθηκε ο πλήρης δασμός που προβλέπει το Κοινό Δασμολόγιο. Η διάταξη του Finanzgericht Hamburg περί λήψεως ασφαλιστικών μέτρων ανέστειλε στη συνέχεια την καταβολή των αναλογούντων δασμών. Υπό τις συνθήκες αυτές, η ενάγουσα δεν μπορεί βασίμως να απαιτεί να ληφθεί υπόψη η ποσότητα αυτή κατά τον προσδιορισμό της ποσότητας αναφοράς της. Συγκεκριμένα, το βάρος αποδείξεως της εξοφλήσεως των επίμαχων δασμών φέρει η ενάγουσα, η οποία όμως δεν απέδειξε την εξοφλήση αυτή. Σχετικώς πρέπει να προστεθεί ότι η Επιτροπή δήλωσε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, χωρίς να αντικρουστεί επ' αυτού, ότι είχε ενημερώσει τις αρμόδιες γερμανικές αρχές ότι θα έπρεπε να λάβουν υπόψη την ποσότητα αυτή, αν είχαν καταβληθεί οι σχετικοί δασμοί.

89 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η αιτίαση περί παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχείρισης πρέπει να απορριφθεί.

Επί της παραβίασεως των αρχών της προστασίας της ιδιοκτησίας και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης καθώς και της αναλογικότητας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 90 Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι το επίδικο σύστημα αποδείξεων συνεπάγεται επίσης, όσον αφορά τις ποσότητες που εισήχθησαν το 1994 στα εν λόγω τρία κράτη, προβολή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των επιχειρηματιών της κατηγορίας Α.
- 91 Η ενάγουσα εκθέτει ότι το 1994, για να αναγνωριστεί ένας επιχειρηματίας ως εισαγωγέας, έπρεπε να αποδείξει, σύμφωνα με τις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 404/93, ότι είχε αναλάβει τον οικονομικό κίνδυνο της εμπορίας των μπανανών και συνεπώς όφειλε να προσκομίσει τα εμπορικά έγγραφα που αποδείκνυαν την εισαγωγή. Η Επιτροπή μετέβαλε — χωρίς προφανή λόγο και χωρίς νόμιμο έρεισμα — τη διοικητική πρακτική της μόλις το 1995 και άρχισε να απαιτεί την προσκόμιση των εγγράφων εκτελωνισμού.
- 92 Τα έγγραφα αυτά όμως που αφορούσαν τις εισαγωγές που είχαν πραγματοποιηθεί στην Αυστρία, στη Φινλανδία και στη Σουηδία πριν από την προσχώρηση των κρατών αυτών βρίσκονταν στην κατοχή των επιχειρηματιών που ήταν εγκατεστημένοι στα κράτη αυτά. Οι επιχειρηματίες που, όπως η ενάγουσα, είχαν πραγματοποιήσει το 1994 στα κράτη αυτά εισαγωγές υπό την έννοια του κανονισμού 1442/93 προσδοκούσαν δικαιολογημένα ότι οι εισαγωγές αυτές θα λαμβάνονταν υπόψη για τη χορήγηση των πιστοποιητικών. Αυτά τα κεκτημένα δικαιώματα όμως τους αφαιρέθηκαν, αφού παρασχέθηκαν σε επιχειρηματίες εγκατεστημένους στην Αυστρία, στη Φινλανδία και στη Σουηδία, μολοντί οι επιχειρηματίες αυτοί δεν πληρούσαν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για να χαρακτηριστούν ως εισαγωγείς υπό την έννοια του κανονισμού 1442/93. Η ενάγουσα τονίζει ότι δεν μπορούσε να προσδοκά ότι ο κοινοτικός νομοθέτης θα έθιγε αναδρομικά τα κεκτημένα δικαιώματά της. Συγκεκριμένα, οι αρχές της προστασίας της ιδιοκτησίας και της δικαιο-

λογημένης εμπιστοσύνης επιβάλλουν την προστασία των δικαιωμάτων της, η γένεση των οποίων ανάγεται σε δραστηριότητα ασκηθείσα στο παρελθόν.

93 Η ενάγουσα παρατηρεί επίσης ότι, κατά τη δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2362/98, οι ποσότητες αναφοράς και τα ετήσια μερίδια δεν μπορούν να αποτελέσουν ούτε κεκτημένα δικαιώματα ούτε εύλογες προσδοκίες των επιχειρηματιών μόνο στην ιδιαίτερη περίπτωση της προσωρινής χορηγήσεως τέτοιων ποσοτήτων ή μεριδίων. Ο λόγος είναι ότι οι επαληθεύσεις και οι έλεγχοι των αρμόδιων εθνικών αρχών ενδέχεται να οδηγήσουν σε διορθώσεις των ποσοτήτων αναφοράς ή των ετήσιων μεριδίων. Αντίθετα, γεννώνται τέτοια δικαιώματα στην περίπτωση χορηγήσεως ποσοτήτων βάσει επακριβών στοιχείων. Το ενδεχόμενο και μόνο της διορθώσεως των ποσοτήτων δεν μπορεί συνεπώς, κατά την ενάγουσα, να στερεί από τους επιχειρηματίες τα δικαιώματά τους. Κατά συνέπεια, η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι η νομική άποψη που εκφράζει η εναγομένη στην εν λόγω δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη συνιστά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

94 Η Επιτροπή απαντά ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, δεν δικαιολογείται η ύπαρξη θεμιτής προσδοκίας για τη διατήρηση υφισταμένης καταστάσεως, η οποία μπορεί να μεταβληθεί στο πλαίσιο της ασκήσεως της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κοινοτικά όργανα, πράγμα που συμβαίνει ιδίως στον τομέα των κοινών οργανώσεων αγορών, ο σκοπός των οποίων απαιτεί συνεχή προσαρμογή ανάλογα με τις μεταβολές της οικονομικής καταστάσεως (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1994, C-133/93, C-300/93 και C-362/93, Crispolti κ.λπ., Συλλογή 1994, σ. I-4863, σκέψη 57, και της 29ης Φεβρουαρίου 1996, C-296/93 και C-307/93, Γαλλία και Ιρλανδία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-795, σκέψη 59). Οι επιχειρηματίες δεν μπορούν συνεπώς να επικαλούνται θεμιτές προσδοκίες για τη διατήρηση μιας ευνοϊκής καταστάσεως.

95 Ο προσδιορισμός των παλαιότερων εισαγωγών που επρόκειτο, κατά τους κανονισμούς 1637/98 και 2362/98, να χρησιμεύσουν ως βάση αναφοράς και των κριτηρίων χορηγήσεως των δικαιωμάτων επί των πιστοποιητικών αποτελεί, κατά την Επιτροπή, ένα από τα στοιχεία της οργανώσεως των αγορών μπανάνας το οποίο ο κοινοτικός νομοθέτης αφενός ρυθμίζει στο πλαίσιο της ασκήσεως της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει και αφετέρου προσαρμόζει ανάλογα με τις μεταβολές της οικονομικής και νομικής καταστάσεως.

- 96 Κατά την Επιτροπή, οι επιχειρηματίες, ενόψει της δυνατότητας μεταβολής του νομικού πλαισίου, δεν μπορούσαν επομένως να προσδοκούν ότι οι εισαγωγές του 1994 στα τρία αυτά κράτη θα τους παρείχαν δικαιώματα επί τρία έτη, όπως πρόβλεπε το προηγούμενο κοινοτικό σύστημα.
- 97 Το ίδιο συμβαίνει με τις προϋποθέσεις αναγνώρισης ενός επιχειρηματία ως εισαγωγέα. Δεν μπορούσε να υπάρξει θεμιτή προσδοκία για τη διατήρηση των προϋποθέσεων αυτών ούτε για τη δυνατότητα αποδείξεως, βάσει των προϋποθέσεων αυτών, της ιδιότητας του εισαγωγέα στο πλαίσιο του νέου κοινού καθεστώτος εισαγωγών.
- 98 Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να υπάρξει αναδρομική προσβολή των ενδεχόμενων δικαιωμάτων της ενάγουσας επί των πιστοποιητικών. Η Επιτροπή εκθέτει ότι, με το νέο καθεστώς, ρύθμισε την κατανομή των πιστοποιητικών για το 1999, δηλαδή για το μέλλον, και το γεγονός ότι η περίοδος αναφοράς ανάγεται στο παρελθόν δεν προσδίδει αναδρομική ισχύ στην ίδια τη ρύθμιση.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 99 Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, εφόσον τα κοινοτικά όργανα διαθέτουν περιθώριο εκτιμήσεως κατά την επιλογή των αναγκαίων για την εφαρμογή της πολιτικής τους μέσων, δεν δικαιολογούνται οι επιχειρηματίες να τρέφουν εμπιστοσύνη στη διατήρηση μιας υφιστάμενης καταστάσεως, η οποία μπορεί να μεταβληθεί με αποφάσεις που εκδίδουν τα όργανα αυτά εντός των ορίων της διακριτικής τους εξουσίας (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Οκτωβρίου 1982, 52/81, Faust κατά Επιτροπής, Συλλογή 1982, σ. 3745, σκέψη 27, προπαρατεθείσα απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου, σκέψη 80, και απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Μαρτίου 1998, C-122/95, Γερμανία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1998, σ. I-973, σκέψη 77).

- 100 Τούτο ισχύει ιδίως σε τομείς όπως οι κοινές οργανώσεις αγορών, ο σκοπός των οποίων απαιτεί συνεχή προσαρμογή ανάλογα με τις μεταβολές της οικονομικής καταστάσεως (βλ. τις προπαρατεθείσες αποφάσεις *Crispoltoni κ.λπ.*, σκέψεις 57 και 58, και *Γαλλία και Ιρλανδία κατά Επιτροπής*, σκέψη 59).
- 101 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι ο προσδιορισμός των κριτηρίων για την αναγνώριση ενός επιχειρηματία ως εισαγωγέα με σκοπό τη χορήγηση των πιστοποιητικών εισαγωγής ανάγεται στην επιλογή των αναγκαίων μέσων για την εφαρμογή της πολιτικής των κοινοτικών οργάνων σε σχέση με την κοινή οργάνωση των αγορών μπανάνας, τα όργανα αυτά διέθεταν συναφώς περιθώρια εκτιμήσεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, η ενάγουσα δεν μπορούσε να τρέφει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη σχετικά με τη διατήρηση των κριτηρίων που πρόβλεπε το προηγούμενο κοινοτικό σύστημα, προκειμένου να συνυπολογιστούν οι εισαγωγές που πραγματοποίησε στην Αυστρία, στη Φινλανδία και στη Σουηδία το 1994 κατά τον προσδιορισμό της ποσότητας αναφοράς της.
- 102 Για τους ίδιους λόγους η ενάγουσα δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι οι επίμαχες εισαγωγές της παρείχαν, βάσει του παλαιού κοινοτικού συστήματος, κεκτημένα δικαιώματα επί πιστοποιητικών εισαγωγής. Όπως ορθά τόνισε η Επιτροπή, οι εισαγωγές αυτές παρείχαν απλώς στην ενάγουσα τη δυνατότητα να ζητήσει αργότερα τη χορήγηση πιστοποιητικών, η υλοποίηση όμως της δυνατότητας αυτής εξηρατό από τη διατήρηση του ίδιου νομικού πλαισίου.
- 103 Τέλος, όσον αφορά τον ισχυρισμό περί παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας, πρέπει να τονιστεί ότι η δήλωση της Επιτροπής, η οποία περιέχεται στη δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2362/98, ότι οι ποσότητες αναφοράς και τα ετήσια μερίδια δεν μπορούν να αποτελέσουν ούτε κεκτημένα δικαιώματα ούτε εύλογες προσδοκίες των επιχειρηματιών, αποσκοπεί στην ενημέρωση των επιχειρηματιών για το ενδεχόμενο τροποποιήσεως των ποσοτήτων ή των μεριδίων αυτών κατόπιν των εξακριβώσεων και των ελέγχων των εθνικών αρχών. Η δήλωση αυτή, η οποία περιέχεται μόνο στο προοίμιο του προσβαλλόμενου κανονισμού και όχι στις

νομοθετικές διατάξεις, δεν μπορεί να θεωρηθεί αντίθετη προς την αρχή της αναλογικότητας.

- 104 Κατά συνέπεια, η αιτίαση περί παραβιάσεως των αρχών της προστασίας της ιδιοκτησίας και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης καθώς και της αναλογικότητας πρέπει να απορριφθεί.
- 105 Από όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι, αφού η Επιτροπή δεν παραβίασε τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως, της προστασίας της ιδιοκτησίας και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης καθώς και της αναλογικότητας, δεν γεννάται ευθύνη της Κοινότητας.
- 106 Δεδομένου ότι η ενάγουσα δεν απέδειξε την ύπαρξη παράνομης συμπεριφοράς λόγω της οποίας να μπορεί να θεμελιωθεί εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 107 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η ενάγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με τα αιτήματα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) **Απορρίπτει την αγωγή.**

- 2) **Η ενάγουσα θα φέρει τα δικαστικά έξοδά της, καθώς και τα έξοδα της Επιτροπής.**

Lindh

Garcia-Valdecasas

Cooke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 20 Μαρτίου 2001.

Ο Γραμματέας

Η Πρόεδρος

H. Jung

P. Lindh